

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt. o. 6.
Félévre	6 frt. o. 3.
Évnyegyedre	3 frt. o. 1.
Egy órára	1 frt. o. 0.

Szerkesztői szállás:

belső 2° emeletre 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Eredeti távsürgöny.

A maroszekei orsz. gy. képviselőre gr. Rhédei István 738, gr. Toldalagi Mihály 491, (jobboldaliak). Bereczky Sándor (baloldali) 428 szavazatot kaptak. Közlebb-ről új választás lesz.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1869. II-dik félévi folyamára.

Egy évre 12 forint o. ért.

Félévre 6 „ „ „

Évnyegyedre 3 „ „ „

Egy órára 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Szettekinvés.

Nem régen tág torokkal hirdeté a rövidlátók serege, hogy Franciaország többé nem első continentalis hatalom Európában, elragadta tőle a dicsőség e pálmáját a sisakos Junkerség Sadowa alatt, s ez óta a poroszok játszik az európai népcsaládban az első hegedűt, melyre Krup és Dreyse gyárai szolgáltatják a vékony és vastag hurokat. Itt-ott talán gyökeret is kezdett volt verni a hír, hogy az a hatalom, mely 1789-ben fel-emelte Európában a democatia zászlóját s fiainak vitésége, hazaszeretete, önfeláldozása, s jelescenek lángesze által győzelmesen lobogtatá azt a középkori traditiokra épített, szolgáskodó többi Európával szemben, — az a hatalom, mely a szt. Iónán kimult, a „szent szövetség” bilincseiben szilárd népek rokonszenvét ismét megnyert óriás elbukása után sem szűnt volt meg irányadó hatalom lenni a szabadelvű haladás terén, mint azt, a három évtizedet meghaladó reactio vaskaru rendszere dacára, az 1830- és 1848-ki napok oly fényesen bizonyították: — hogy ez a hatalom, a porosz militarismus háta mögé szorult, hisz valának együgyűek, kik már az elcsási és lothringeni francia részeket is a porosz ölébe láták hullani. Voltak olyanok is, kik elhitték, sőt néhol ma is hirdetik, hogy az a III. Napoleon, ki ma Franciaországot képviseli, ügyetlen kontár a politikában, bárha 1866-ig mindenfelé benne látták a diplomacia nagymesterét; hogy az elagott párisi Caesar kezéből csak úgy játszva vette ki a „vér és vas” embere a vezérgeplőt, s egyetlen csatanyerés a porosz militarismus markába adta azon erkölcsi hatalmat és fölényt, melyet a francia nemzet csaknem százados nemes küzdelmével a milliónyi fiainak vérével vivott ki.

Ez a balhit nem sokáig tarthatna fenn magát: a mások elvakítására szánt fátyol csakhamar szétfoszott, mihelyt t. i. a vihar azele megindult és látni engedé a valót. Köszívű és részrehajlatlan, páratlanul érzékeny, de hiúz-szemes testületek riaszták fel az elvakultakat e mámorukból.

A francia császár haldoklik! e hír rémületbe ejté az egész világ tőzsdéit. És vajlon miért fogta el őket a páni félelem? Hisz ha Franciaország másodrangu hatalommá süllyedt, s Poroszország tartja kezében Európa sorsát, akkor ám emelje fel a francia a fehér vagy vörös köztársaság zászlóját, jussanak a Napoleonidák helyett az Orleansok, vagy a legitimisták trónra, ez nem rázhatja meg Európát sarkában, s e felett a mindenható Poroszország rendet csinálna a szabadelvű haladás (?) érdekében.

Hála az emberiség fokozatos haladásának törvényeit megszállt Istenségnek! hála a polgárisodás jó szellemének, mindez másként van.

Önkéntlenül érzi mindenki, hogy Franciaország úgy vagy amúgy, de döntő azaya lesz Európa korszerű átalakulásának művében: a bürzék taníták meg a könnyen-hívókat arra, hogy a világtényezők sorában mekkora katalmat képvisel Franciaország,

s hogy gazda nélkül számoltak azok, kik magokat szerfelett erőseknek, mást gyengének néztek s már már örvendeni kezdtek, hogy elérkezett az idő, midőn kapzsi szenvedélyeiket teljesen kielégíthetik.

III. Napoleon betegségének súlyosbulása idején nagyon beszélték, hogy Poroszország mit sem gondolva a prágai béke pontozataival, siettetni fogja a délnémet államok belépését az észak-német szövetségbe, vagyis: végrehajtja a bekebelezést. Mióta a Szajna-melletti Caesar egysége javult, a Spree mellett is alább hagytak a mohó sietséggel, a német hidegvérűséghez folyamodtak, mert hát a szőlőnek még érne kell egy keveset.

A délnémet államok bekebelezésére Baden képezi Poroszország archimedesi támpontját — ez köztudomás. Egyelőre az volt a híre, hogy a nagyhercegség első proclamálndja az északi szövetségbe lépést, másokat is erre buzdítván. De a trónbeszéd csak: a Baden és az északi szövetség közti benső viszonyt, mint a német államok nagyobb közössége jelét, constálja; kiemeli a német államok együvértartozását, s reméli az áldásos szövetség továbbbi megerősödését; hangsúlyozza a német haderő egységét, s a badeni csapatok belépésének lehetőségét az észak-német hadsereg soraiba jelzi: de az államilag belépésről hallgat, s valószínűleg ezt teendi maga a kamara is. Mindez azért történik, mert a szerepét lejátszott, lelkiileg és testileg elgyengült párisi Caesar jobban van, s háta megett egy második sorba szorított Franciaország áll!

A berlini harcziar elbizakodottság apadásának más jelei is vannak; ilyen előttünk az is, hogy Bécs iránt udvariasak akar-nak lenni, b. Werther elszólítja onnan és helyébe egy grata personat küldenek, szóval: jóbaráti viszonyt kezdenek a magyar-osztrák monarchiával.

Mi itt a keleti Kárpátok tövében örülünk e fordulathat, óhajtjuk legyen az minél tartósabb, ha talán nem is jön az egészen szívből, itt a szívhez szól. Poroszország barátságát ki ne becsülne nagyra! Hisz erre a Tuillériákban is sokat adnak; ezért látjuk, hogy III. Napoleon bizalmas közlönye a „Peuple Français”, Franciaország érdekei mellett, nagy figyelmet fordít Poroszország buzgóságára, kíméletes titoktartására, eljárására, nehogy a barátság megzavarodására ok keletkezzen.

Hanem alig hogy szétoszlottak a bürzpanique barátságai, egy újabb vihar jeleit pillantják meg némelyek északon: nem kevesebbről van szó, mint a néhai „szent szövetség” helyreállításának lehetőségéről.

Ha tréfálni akarnánk e komoly kérdésben, azt mondhatnók: ime a „Constitutionnel” szerint III. Napoleon legbizalmasabb emberét, Fleury tábornokot küldi Szt. Pétervárra rendkívüli nagykövetnek, hátha meggyediknek ajánlja magát a felséges „szent szövetség”-ben?

Ámde a dolog komoly megfontolást érdemel.

Orosz- és Poroszországban meg vannak az ama szövetség lényegéhez szükséges elemek: sokan szeretik ott a népjogokat lábszönyegnek használni; ámdé az utóbbi országban a szabadelvű párt is erős, mely ha sokat elengedett is a német dicsőség fejébe megtörténni, az oroszszal alkotandó, reactionarius hármas, szövetségnek mégis újat álland; azután, Oroszország sem a régi, 1854 óta van ott is párt, mely önként nem fogja be magát a despotismus jármába. Hogy Ausztria-Magyarország nem lehet harmadik a szövetségben, ez szabadelvű alkotmányos intézményeiből is kiderül; mindezeket előbb fel kellene áldoznia, hogy méltó harmadik társ legyen a reactionarius „szent szövetség”-ben és akkor, az európai rendesinálás után az lenne sorsa, hogy jó arcot vágjon mind ahoz, mit két, már is túlerős collegája tenni jónak látna.

A három ős-tagot sem lehet összehozni és nincs oly osztrák-magyar diplomata, ki fejedelmének az állam-öngyilkosságnak emé tanácsát adni merésznél; azok a kik nitalán megtennék, csak az absolutismus nyeregbe ülése után juthatnának a kormányrudhoz, a mit mi lehetetlennek tartunk.

Azonban saját alkotmányosságunkon, a porosz liberalis párt szabadelvűségén, s az Oroszországba is behatott felvilágosodáson kívül, van egy legyőzhetlenség gátja a „szent szövetség”-nek és ez, a két nyugati óriás — Anglia és Franciaország; — benső barátságos viszonya, melyet Sebastopol alatt pecsételt meg két nagy nemzet, s melyet sem 1859, sem 1866 nem birt felbontani: míg ezek egymás mellett állanak, a „szent szövetség” nevéséges mumus, ama két hatalom a reactio új korszakára törekvőknek megálljt parancsolhatott és akkor, a hol és a mikor akar.

Kedélyes lakoma a n.-szebeni „római császár”-nál.

E napokban politikai lakoma színhelye volt a n.-szebeni „római császár” erdélyi akupstai-nát látott terme: a n.-szebeni választók gyűltek itt össze Rannicher és Kapp képviselők üdvözlésére. Ha az alkotmányos országban ily nagy méltóságot viselő férfiakat választók megtisztelni sietnek, ez nagyon természetes; ha a vidor poharazás közben a szívek megnyílnak s az igaz szó a nyelvről származva kél és hangot ad a választottak és megbizók közli jó egyetértést constatálván, ebben sem találunk valami különös; hanem, ha a toasztáradásban tévedezőt senki sem utasítja a jó utra, sőt valamennyi tovább variálja a csal-dallamot, ez mégis feljegyezésre méltó.

Mint a „Herm. Zig” sept. 23-ki 226. sz.-ban olvasom, e nevezetes lakomában részt vett a heidelbergi egyetem történettudára dr. Wattenbach Vilmos is, ki ép azért utazott a Királyföldre, hogy azt megismerje! A német tudós is mondott toasztot s ebben megemlékezvén arról, hány derék szász férfit ismert már Bécsből, s mennyire óhajta a Sachsenlandot látni, többek közt így szólott:

„A vidék szép, az emberek igazi németek, mindent szebbnek és jobbnek találtam, mint véltem és remélem, hogy e néptörzset, mely oly végtelen sokat szenvedett, hogy esodálkozni kell, hogyan tudta minden oldalról megtámadva, halálra sebezve, nyelvét, vallását, erkölcsét, szokásait, népdalait fentartani — — — e néptörzset nem fogják elhibázott politikai rendszabályokkal tönkre tenni! — — — mindentől hajthatlan szellemre, szilárdságra találtam, ha ellenállni akarnak, ellent is állhatnak mindannak, a mi a századok vérral szerzett vívmányait megsemmisíthetné, megsemmisíteni akarná.”

Ime a tudós ur megutazta a Királyföldet és bizonytal régén is olvasott, de kérdésesdött is lesz e nép történetéről, mégis saját szemé-lyében körüljárva azt tanulta:

hogy ott csak németek laknak, hogy ezeket mindenoldaltól fenyegetik, hogy elhibázott politikai rendszabályokkal szándékozik yalaki őket tönkretenni, s ezért adta oktatásul ne hagyják megsemmisíteni vérral szerzett vívmányukat, nyelvüket stb. stb.

Jelen voltak a lakomán az ó-szászok fő-fő kapacitásai, mégis egyik sem világosítá fel a tudós tanárt, nehogy ily téveszméket vigyen haza a „Nagy Németországba”, s valahogy keresztes hadat hirdessen Sz. István országa ellen.

Pedig, mily könnyű lett volna elmondani: hogy ama német jellegű századokon lát az erdélyi három rendi nemzet szövetsége védelmezte; hogy azt ma sem fenyegeti senki; hogy amaz állítólag hibás politikai rendszabályok a Királyföld népet vezetik a politikai jogok asztalához, hol eddig csak pár száz bureau-orata lakmározott; hogy nincs miért, és nincs kinek ellenállni, mert senki sem akarja megsemmisíteni a kiváltságlevellel és nem vérral szerzett vívmányokat.

Hanem erre Rannicher ur sem ért rá; pedig ily tudós társa blamirozhatja magát. Itt ur kétszer is felszólalt, s a „genus fidemque servabo” után azon reményét fejezte ki, hogy a n.-szebeni képviselők „soha sem fognak azon feltételek megsemmisítésébe, félrelökésébe, bátorlatlanul, hivatalvadásra beleegyezni, melyek a közös hazának is csak hasznára válhatnak.” Ugyan Irtli ur más toasztjában azt hozta fel, hogy egyszer azért bűnhődtek, mert igen nagyok, másokért mert igen kicsinynek gondolták a hazát, a népet, Erdélyt, az ő hazáját, ez eljén tehát Rannicher ur is tartott egy hosszas beszédet: a határozott haladói akarás- és tudásról, a megnevezhetlenül sok akadályról, a régi Szebenről stb. —

de nem ért reá tudós collegáját rectificálni; pedig ily Wattenbach ur Heidelbergában is, de másutt is csak esehgyémántot árulhat a Királyföldről, népekről, történetéről és jelen politikai átalakulása irányáról.

Kár! bizony nagy kár! hogy ez így esett; a biggadt tudósok lakomáján téveszméket tá-laltak fel, s egyről egyig jóízűen falatozták, nyel-ték, egyik sem találta azokat savanyúnak, holott vadonat-zöld vala akárhány, így azután nem ta-lált Rannicher ur végmottója:

Valete et favete!

B. Eötvös József közoktatási miniszter fogadtatása Maros-Ludason sept. 24-én

Ö nagyméltóságának ide érkezése e hó 25 re volt jelezve, azonban váratlanul lepett meg megjelenésével miniszteri oszt. tanácsos Molnár Aladár úr kíséretében ma d. e. 11—12 óra között.

Pár órával előbb értesére jutván tudósítónak a magas vendég közeledése, intézkedett, hogy a helybeli társalkodó tagjai mentől többen megjelen-hessenek a ritka s nagybecsült vendég tisztele-tére, a mi meg is történt.

Ö nagyméltóságát rövid szónoklattal üdvözölte tudósító az egybegyűltek nevében, a mit igen szívesen fogadva, meleg szavakkban megköszönt.

A rögtönzött reggelire való meghívást is le-eroszkedő nyájassággal fogadta el, s noha ebben igen kevés részt vett, igyekezett mivel lelkének tápot venni, a mi abból állott, hogy a helység és vidék iskolai s egyházi viszonyokat felekezeti s nemzeti különbség nélkül oly behatóan s olyan érdekltséggel tudakozta s tette magáévá, a mint kell egy közoktatási miniszternek, kinek ugy szí-vén fészak s természetében van, mint ö nagyméltóságának, világosságot terjeszteni oly helyeken, hol e tekintetben ez ideig nagy sötétség uraltott.

A szomoru képek leírása után meggyőződve e helység s vidéknek kedvező fekvésénél fogva nagy jövőre való hivatottságáról, határozott ígéret-tet tett e bajokon a lehetőségig segíteni, ha erre másképpen is figyelmeztette lesz.

A sor tehát rajtunk van, teljesítsük mi is ha-zánai kötelességünket.

Nagybecsült vendégünket rövid itt léto alatt még két egyszerű s azért igen kedves meglepetés érte; az első okozta tudósító azzal, hogy Maros-Ludas helységének tájképét, a népviseletet, a „társalkodónak” több tagjai és a tavaly alakult magán leánynevelde tanítványainak együttes fényképeit, melyeket Ciehulski Péter oly remeken fényképezett volt a tavaly, emléktől ajánlt s nyújtott át; a másodikat pedig a helybeli Jakab Sándorné Goluhofer Ilka dicséretes vezetése alatt álló leánynevel-deből jött 6 kis leány ajándéka, a mi egy virág bokrétaból is egy koszoruból állott.

Az egyszerűség, őszinte tisztelet a nagybe-csülés e jelei látszólag s erősen meghatották ö nagyméltóságát, s hiszem, hogy sokáig s kedvesen fog e pár pereze visszaemlékezni, a mint azt nyil-vánítani méltóztatott is, de mi sem fogjuk azt fe-lejteni soha, mert oly örömlámpának volt, a mit e helység történelme első lapjaira feljegyezhet.

Kölcsonús s igen szívélyes búcsúvétel után 12¹/₂ órákor tovább folytatta útját Maros-Vásárhely felé, kísérve azon óhajtsunktól, „hogy az Isten szerencsésen hordozza s fontos utazásának jó si-kert adjon.” Többszörös harsány eljenzés zárta be e rövid, de örök emléktűl ünnepeinket.

Hancz Pál.

Hazai furdók.

Borszéki furdódény 1869-ben.

Gy. Szárhegy, sept. 16. — Borszék furdó-vendégeinek száma az idén 307 család, 633 egye-niségből állott, kik hazánk elsőkébb számos ca-ládjából, nagyobb és kisebb földbirtokosokból, ke-reskedők és számos utazókból; továbbá a szom-széd Dunafejedelemségből, Törökország, Szerbia-és Bessarabiából Borszéknek európai híre emelke-dett ásványvizeinek s furdóinak hatásáról meggyő-ződést szerezni gyűlekeztek ide.

Az általános közegészségi állapot ezen furdó-idény alatt kedvező volt; uralkodó körörmű az ivár és emésztési szervek bántalmaiban tulnyomó-lévén, ezen körörműt ez idén itt járványosnak mondhatni.

Járolag és ágyban fekvő betegek száma 160, kik az orvosok betegségek körösortozatai szerint következők osztályozhatók: Légzési és vérkeringési szervbajban szenvedtek 67, száj és garát úri kórban 5, hogy és ivarszervbajban 38, sejtiszövet mirigy izombajban 7, izületi bajban 9, csontbajban 3, idegbajban 11, szembajokban 9,

orrbajban 13 és gerinczagi bántalomban 3; kitűnő eredménnyel gyógyultak meg.

A mint a felhozott számeredmény mutatja, dacára a folyó évi fűrdőidény alatt uralkodott kellemetlen és esős időjárásnak, Borszék regényes fűrdő helyisége általában elismert híres gyógyhatású ásványos vizeit az ide is sokkal látogatottabb volt, mint ezt a barátságosan időjárás reményleni engedheté; sőt bizonyára mint ezt a nagyérdemű fűrdővendégek kitűnőbbjei is állítják, nem csak hazánk különböző vidékeiről, de a szomszédos külföldről is tekintélyes számmal sokszorozódott volna vendégeink száma, ha a végre egy alkalmas vasúti közlekedés hazánkban az utazás nehézségeit és idővesztését könnyítendébe.

Legkevésbé sem csendalkozhatni tehát azon, ha a múltan európai hír és nevezetességre érdemes borszéki ásványos fűrdő, a kényelem és gyorsaságnak a jelenkor kívánalmait szerint semmiképpen meg nem felelő közlekedési viszonyok hiányossága mellett, másfelől magában a helyiségben előforduló, a finomabb izlést és igényeket még egészen ki nem elégítő évi és ellátási hiányok miatt a kellő vendég létszámát nem töltheti fel.

Az elsőbbre nézve egy a Marosvölgyben a határszélek védelmi szempontjából kiépítendő szárnyvonal és a közlekedési országos és commercialis utak utaszművelési helyreállítása és conserválása lenne mindenekelőtt kívánatos és előnyös hatással; másodikként nézve a két tulajdonos nemes közseg részéről mi sem fog jövőben hiányozni, hogy a saját területén leendő fűrdő helyiségeken mindazon változtatásokat, javításokat, újításokat, egyszerűen a csinnal pártult rendezést anyagi áldozatokkal is keresztül vigye, melyek a jelen előhaladott kor igényeinek, a Borszék szebb s nemesebb jövőjének, mint a szenvedő emberiség hatalmas gyógyforrásának magasabb céljával összhangzanak.

A folyó évi idényből e részben már nevezetes és örvendetes megemlékezés méltó előlépések jelenthetők, így a zuhanyfűrdő kényelem- és csinnal pártult rendezéséről adatot át közbeszállatni a n. é. fűrdővendégeknek; így egy eddig hátrányosan nélkülözött gyógyszerár az ideen teljesen ellátva a szakértőleg biztos gyógyszerész által kezelve, igen jó segédforrással szolgáló complicitabb bántalmaknál a fűrdő üdítő élvezetét gyorsasággal eszközölni, míg másfelől ennek következtében a fűrdőorvos nem levén rászorítva, a mint más években, a gyógyszerészi teendőket is végezni, orvosi rendelvényeit és műveleteit több tanulmány- és kellő odaadással intézheti el.

De ezeken kívül a fűrdő bizottmány n. érdemű elnöke és tagjainak erőfeszítései közreműködése folytán nem csak tervbe van véve a régi Lobogó és Sáros nevezetű kitűnő erejű és hatású hideg ásványos fürdő-fürdőknek felújítása, hanem ezeknek már a jövő fűrdőidényre leendő elkészítése czélzattal és a jelenkor izléséhez képesti elrendezésével, s a mindkét nembeli fűrdőközönség könnyebb s minden időbeni használata végett két-két elkülönített osztállyal, a finomabb érzékek és izlésnek megfelelőleg, szerződésileg kiadva és biztosítva van.

Ide sorozhatni ugyan az említett n. fűrdőbizottmány azon elvben elfogadott s jegyzőkönyvileg felvett elhatározását, melynek fogva a szabad sétányok kiterjesztése, egy nagyobbberű fedett sétány felállítása, egy a vendégek szorakoztatására s kényelmére szolgáló társalgási és szellemi élvezet

zeteknek megfelelő, teljesen berendezett és felszerelt nagyszobát társalgó terem, Cursalon építése s több lényeges újítás czélzattal, s melyek miután alkalmul szolgálhatnak a művelt külföld előtt a járt művelődési s haladási mérföldkőről tanúságot tenni, teljes bizottsággal binni és reményleni lehet, nem sokáig fognak pusztá jegyzőkönyvi határozatok maradni, hanem a megkezdett buzgalomhoz méltóan igyekezni fog a n. bizottmány azoknak sürgős létesítését keresztül is vinni.

Dr. Wizinger Károly,
k. és b. r. o.

Nagy-Szebenben a mult székgyűlésen b. B. ur alkotmányos érületének emelkedett kifejezést adta, midőn a bekebelezett román községek képviselőivel mint volt alattvalókkal nem akar közös tanácskozásban részt venni. E ragály a ma tartott városi közsegianácban S... terus urat szállá meg s ez magos vallási ihletettségen töre ki a szerencsés vala a közsegianácot ezen plausibilis érveléssel félrevezetett „sectalis gymnastikát nem pártolhat.” E döntő érvet egy kis commentárral akarom fölvilágosítani. —

A magyar közoktatási miniszterium rendelete folytán a testgyakorlat az itt helyi államfőgymnasium két osztályában mint kötelező tárgyat vettett föl a mult tanévben. V. igazgató e tárgyat tanítását Orendi evangélikus közseg tornamesterére bízta. Ki a mult év végén egy nyilatkozott: hogy túlhalmozott teendői közepette a jövő évben e két osztályban tanítás csak esti hét óráig tud adhat. Ezen ajánlatot az igazgató most mint nevelő sem mint tanító el nem fogadhatá, tekintetbe vévén a fentálló gymnasztiának félreeső helyiségét. Ehez még az is járul, hogy a most következő tanévben már négy osztályban kötelező e tárgyat tanítás. Így kényszerülten egy külön felállítandó gymnasztiára vala utalva. A mily könnyű ily ötletre jöni ily körülmények között, ép oly nehéz annak valóitathatása e czélnak megfelelő helyiség sajátosságai miatt. Ügybuzgalmatól indítva e tárgyatban több oldalhoz fordult; e közben az itteni építész urak egyike azon ötletre hozá, hogy e városnak van egy használaton kívül tett lovardája, mely jelenben csak néha használtatik műlovagok előadási helyiségeül s így ez a fenti czélra megnyerhető lesz a haladást pártoló tekintetes közsegianácától. Továbbá az is eszébe jutott, hogy e városi közsegia-gyon ezáltal jövedelmesebbé tétetvén, a városi hatóság sietni fog az épület átengedésével a közügynek kétszeres szolgálatot tehetni. Ily okoktól indítottan tévé fölterjesztését az erdélyi tanodai főigazgatóshoz. Így lőn a helybeli közsegianác tiszteletteljesen fölkerve a tanodai főigazgatóshoz s szerzől a magas közoktatási miniszteriumtól lementett rendelet alapján, a fenti helyiség fizetés melletti átengedése. —

A Hermanstädter Zeitung hasábján a tanácskozmányra kitűzött tárgysorozatban megpillantván ezen intézetünket érdeklő pontot, örömmel sietek a közgyűlésre. Áhítattal végig hallgatván a megelőző tárgyakban a tanácskozás menetét, ezekből arra a meggyőződésre jöttem, hogy itt quartettet fűnek kottából s ezek között S... terns ur a primás. Végtül fölolvastatott német fordításban a főigazgató urnak átirata, melyben kifejezett tiszteletteljes kérése azon meggyőződésre hozá, hogy az ügy helyesen felfogott érdekekből fog tárgyalás alá bocsáthatni.

tisztulás és felvilágosodás tnsája, mely a különböző elemek kiegyeztetése czéljához törekszik. Különösen a krimi háború óta észlelhetjük e jelenséget, bár a megoldás még messze távolban áll. Még nincs kimondva az elhatározó szó, a nagy eszmé, mely a látkört megvilágítja, a kereszténységet az Izlammal, a zsidóságot a pogányossággal kiegyeztesse, egyesítse; hanem annak is eljön az ideje s vele a megoldáshoz jut korunk valamennyi nagy kérdése, mindenekelőtt a vallási, erkölcsi és társadalmi kérdések.

Konstantinápolyban, és pedig nagybőrra Stambulban 900,000 török lakik. Tophanában, Scutariban s a Bosphorus ázsiai oldalán fekvő helységeiben is a török elem a túlnyomó. De az európai parton elterülő elővárosokban többen vannak a keresztények; például Perát és Galatát csaknem kizárólag keresztények lakják.

A török népesség tömege, műveltsége, szokásai és életmódja keveset különbözik a vidéki törököktől; de naponta érintkezvén európaiakkal, fel-fogásuk sokkal tisztább; már összehasonlítható a konstantinápolyi török az ő vallási hitágazatait, erkölcsöt és szokásait a művelt európai népekével, sőt egy némelyt már el is fogadott, bárha nem is a legjobbak közül valót. A martialis turbánt egyszerű fezt, a hosszú kaftánt egy (gombosoros kabát) váltja fel; a szép török nők az eddigi fehér kendő helyett, melylyel egész arcukat be szokták volt bonyolítani, fátyolt bordanak s ez is napról napra állatszobább lesz; e felett, vén asszonyoktól és hercektől kísérve meglátogatják az európai boltokat, vásárolnak s egy-egy csinos kereskedőseggel szerelmes pillantásokat váltanak. Nem egyszer megtörtént már az, hogy egy ily szép török hölgy összepakolta drágaságait s európai kedvesével tovább állt, hogy idegen országban nejeje lehessen.

Az átirat fölolvására igen ominosus benyomást tett, mihelyt a szíben kapott titenre S... ur előnéklé soprán hangon, hogy 20 évtől fogva a kellően fölserelt evangélikus torna iskolában román és német ifjak mind kellő egyenesekké tétettek és most egy catholikus torna-iskolát akarnak fölállítani. Prudent egy gondolat a circumpectus főben. Ekkor a bassus is megszólalt egy általam valódiilag tisztelt polgár ajkán; de a szerep mint városi hivatalnoknak oldalasába jutott s azt most nemes volens ki kelle onnan hozni s ebből rákotrázá, hogy éppen kevéssel ezelőtt a katonai hatóság kérte e helyiséget az évenkénti laequitatorra. Erel vége lőn úgyünk tragiko-historikus iquartett-jének.

Említetlenül nem hagyhatom, hogy mily egyszerűen alkalmazák e példabeszédet: „Hallgatni bölcseség” Castellan francia consul itt léte alatt, ki kegyeletteljes keresztényi kötelességet a feleséges küldő nevében befejezvén, az ezt követő ebéd alatt poharat emel, bangoztatva azon obajt, hogy a megkeresztelt gyermek hű alattvalója legyen Szent István koronájának. E még mindig kiváltságos földön az ilyesmi igen disszonans s a harmonikus multat megzavarná, ha ezt a nép érteni s később megérteni is kezdené. Mint hallott újságíró irhatom, hogy a körutat tevő nmlgu b. Eötvös magas vendég kellő elfogadására készültek tétettek.

X+y

Maros-Vásárhely, sept. 24. 1869. Tisztelt szerkesztő ur! „Magyar ember szavának áll”, im én is beváltom ígéretemet, midőn e rövid levélkét küldöm a székiesség és tösgyökerez magyar városából. *)

Rövid levelem az országosan közszereget s tiszteletben álló cultusminister b. Eötvös József nagyműveltségének megérkezését és itteni fogadtatását tárgyalja.

A városi tanácsnak a fogadtatásról nyomtatásban előre kiadott tervezete jókor fölbeszérté figyelmünket a nagynevelő vendég jövetelére. Nemzeti lobogók nagy száma már kora reggel jelenté, hogy ma néptűnnap leendő, nemzet és vallásfelekezeti különbség nélkül. Kora délután testületek csoportulata, egy ünnepléses menet közeikeni előbörgése már feszült várakozásban tartá a talásga piacra gyűlt roppant néptömeget idegét, s ime! a várt időnél is előbb megérkezett a magas vendég!

A különböző testületek képviselői a piacszon berendezett szállásán tisztelegtek a várva vártaok, ki uti fádalmait ki sem pihenve, sietett magasztos czélja teljesítésére: a n. vendék látogatására. Az ev. ref. tanoda vonta legelőször is magára figyelmét, a viszont ez tört ki legelőször bangos élyenekben nagy látogatója tiszteletére. Vizsgáit, látogatóit lankadatlanul folytató. Több tisztelegéseket elfogadott, de legelőször megtezteltetés volt a város által rendezett „fáklyás zene.” Temérdek kíváncsi arcz jártatá szemét a miniszter szállásán, s már már alig vártuk a pillanatot, melyben elkiáltassuk a szívből és szívhöz szóló „éljents!” Este fél 8 órakor a tömeg hullámanzi kezd, a fáklyák füstgomolya magásra száll, s a hymnus ünnepléses hangja mellett a díszmenet a kedves vendég szállásáig hatol, hol a nép érzelmét t. Szász Béla ur egy fenkölt és

*) Szívesen látjuk. Szerk.

A férfiak ellenben felkeresik az európai nők társaságát s bevezetik őket háremjükhöz; leginkább tisztelik a magyar, német és angol hölgyeket. A nő hat legtöbbet a férfi művelődésére, iránta való szeretetből a férfi sokat elfogad, mit különben viszántasitana; ezért az európai nők a műveltség terjesztői Konstantinápolyban, a nélkül, hogy tudnák, vagy akarnák. Itt többé fel sem tűnik az, ha előkelő európai hölgyek meglátogatják a török nőket a háremekben, így járnak el az európai követek nejei a szultán palotahölgyeibe. Sok európai nő tanít nyelvet és zenét a háremekben.

A keletiek és nyugatiak érintkezési pontjai ma már számosak; ilyenek a vendéglők és kávéházak. A vendéglőkben egészen európaiasán eszik, iszik a török, izlik neki a bor, bár a Korán tiltja; különösen a champagneit szereti, de megissza a sör, sőt a pálinkát is. Gyakran látni török férfiakat és nőket a keresztény templomokban, kíváncsiságból mennek oda, de illedelmesen és alázattal viselik magukat.

Kivéve a felsőbb török köröket, t. i. a nagy basákat, bégeket, effendiket, kik jövedelmekből élnek, s a tisztelettel, kik az államot fejsz tehenek tekintik — Konstantinápoly török népessége kevésbé van megrontva, a polgárosodás mélye által; minden keleti faj közül a török a legbecstültebb és legderékabb. Ezért legkelembesebb velők társalogni. Különösen Stambulban s a török vidéki helységeiben ma is éreztetik, hogy övék ez ország, de ezt nem teszik sértő, durva módon. Ellenben Pera és Galatában tartózkodva lépnek fel a keresztényekkel szemben, mintegy meghajolnak a műveltség hatalma s az európai konzulok hatósági tekintélye előtt; ezért itt kerül a civódást az európaiakkal.

A törökök után száma a görögök következik, lehetnek mintegy 300,000-an; a legtöbb

kenetes beszédben tolmácsolt. Hosszas lenne előszámolni érdemeit a nagynek, hiszen azok egy is köztudomás tárgyai; elég megjegyezni: hogy szónok beszédét szólni nem akaró „éljen” szakitgatta felbe, s kisérte mindvégig.

Olyan jól esett látnunk mélyen tisztelt miniszterünk léleknyugalom- és lelki jószágát áthatott arcát, melyen a valódi nemesség könyomata tüdőkölt, midőn válaszul szónoknak egy velő beszédben fölfejté körutjának czélját, mely a nevelő és szent érdeknek van szentelve. Hosszas eljenzés követte a rövid beszédet, s mindnyájan meleg érzelmei közt távoztunk haza, egy nemzeti „riadó” kíséretében. 25-én reggel 3/7 órakor már eltávoztott fáradszónok napnevelőnk Sz. Udvarhely felé. Az ég kísérje szerencsével áldásos útját!

K. S.

Napi hírek.

— Deák Ferencz sept. 22-én P. Sz. Lászlóról Pestre érkezett és elfoglalta szokott szállását az „angol királynő”-nél. Deák F. a legjobb egészségre örvend.

— B. Eötvös József tegnapelőttre jelzett érkezése tegnapra haladt, még egy napot mulatván Kolozsvárt. Városunk már tegnap ünneplés ruhát öltött magára: a három színt zászlók vígan lengették szárnyaikat a derült levegőben; délután (lapunk bezárta) Marosszék küldöttsége indult a szék határára és a város tanácsának a képviselő testületének egy része lovas bandériummal a város határához, a kedves vendég üdvözlésére. A fű- és leányiskolák s a fűtanoda növendékei, a ezekoh nagy néptömeg lepi el az utcákat. Estére fáklyás zene volt rendezve, melynél Szász Béla volt az üdvözlő szónoklatot mondandó. Lapunk jövő száma részletes leírását hozandja az elfogadási ünnepségek és az ittmulatás történetének. (Sz. Hir.)

— A derék Rodichezred tegnapelőtt hagyta el városunkat s ugyanez nap bevonultak a hazai König der Niederlande ezred katonái; délután 3 órakor érkeztek meg, mintán Bányabuk táján csatagyakorlatot tartottak a Kolozsvárról szembe ment Rodichekkel. Este nagy vacsora volt az itteni Fiskus-vendéglőben, melynél több honvédtiszt is jelen lévén, a Niederlandeok derék ezrede Suppanchichv. Haberkorn lovag poharat emelt a honvédség és sorhad közti jó egyetértésre: egy királyt, egy hasát védenek egymond, egy hazának gyermekei, illő, hogy az idegenkedés árnyéka se álljon közöttük. Isten hozta e vítez ezredet és katonáit; vajha e szellem szállad meg mindazokat, kik fegyvert hordanak a haza és király szolgálatában.

— Gr. Péchy Manó kir. biztos urat nemes Hunyadmegye közönsége sept. hó 15-én tartott rendes évnegyedes közgyűlésén egyhangú felkiáltással tiszteletbeli bizottmányi tagjává választotta.

— A vasúti angol vállalkozók, elkészítvén a vonal Szucsáig, ennek megünneplésére ott f. hó 27-én, 28-án azon helységeben kedélyes mulatságot rendeztek, mívegre ideiglenes ét- és táncztermet is építettek. Az első napon legalább 5—600 vendéget láttak el. A lakoma költségeit a vállalkozók hordozták; az étkek és italok kitűnőségére, egy a jó czukrázatra is nagy gondot fordítottak; hogy a zene is jó volt, bizonyítja az, hogy a dárdo másnap reggelig tartott. Kün

lakik Perában s az európai parton fekvő elővárosok és helységeiben. Így például Jenikoi, Therapia és Bujukdere lakossága csaknem egészen görög. Többnyire mesterség- és kereskedésből élnek; a távolabbi külvárosokban kertészkednek, beállanak hajósoknak, vagy matrözoknak. A görögök, kivéve a legelső osztályt, s a baka-okat (szatócso)k), művelt emberek, mit viseletük és életmódjuk is tanúsít. Csak a legelső osztály hordja a nemzeti ruhát a vörö nagy bojtos siphával, míg a magasabb osztályból való görögöt értelmi műveltségre és divatos külőre nézve nem lehet az európai más nemzetbeliek közül felismerni. Mint hogy a görögök itt a leggazdagabbak közé tartoznak, a törökök után ők játszik az urat. Jellemük itt is ugyanaz, mint máshol: nemzeti hűség jelle-gük alapvonása, mely a műveltebbeknél kevésbé kirívó; még ma is magukat tartják Byzancz jogos urainak, s remélik, hogy egyszer való-sággal is azokká lesznek. Szeretnek a törököket a Bosphoruson túl kergetni. — Ohajtkák, hogy a görögök ne csak a régi Hellas határait foglalják viszáza, de állítsák helyre a keletromai császárságot is; ha a kis görög királyságban ez ábrándok mellett izgatnak, azonnal készek országyukot megnyitni, sőt egyebet is tenni, csupán saját létezésük nem teszik kockára.

Az örmények számára nézve a harmadik helyet foglalják el; legjobb barátjai a törököknek, s a leggazdagabbak a keletiek között. Gondolkodás- és eljárásai módjuk sokban hasonlít a zsidókhoz, furfangosak mint a görögök, a tevékenységben kifáradhatlanok, mint a németek. Az örmények is ép úgy, mint a zsidók, szétszéledtek az egész világon; az Ararat mellől keletre vándoroltak, csak egy kis rész maradván hátra az ősi hazában; elmentek déli Oroszországba, a dunai fejedelemségbe és Erdélybe is. Legtöbben vannak Konstan-

TÁRCZA.

Konstantinápoly és a Bosphorus.

V.

(Deb.) A tarka népvégyltet élénk sürgés-forgására nézve sem hasonlíthatni Konstantinápolyhoz sem Newyorkot, sem Londont. Az utóbbiakról e világáros abban különbözik, hogy három világrész nemzeteinek képezi gyűhelyét. Ezt Konstantinápolyon kívül sehol sem láthatjuk, s ép ez teszi meglepően nagyserítvén, világpolgáris színezettvén e világáros közéletét. Ha valahol, it van alkalom szeretni és megismerni az embert, nem tekintve színre és viselőre; nem vallás- és szokásokra. Az ember itt embernek, világpolgárnak érzi magát. Itt nyoma sincs a nemzetiégsi és felekezeti torzsalkodásnak; ha ilyesmi ritkán előfordul ide települt katolikusok és protestánsok közt — legfőlebb nevetnek rajta.

De azért azt sem állíthatjuk, hogy a különböző fajok, nemzetek, felekezetek jó egyetértésben s eltérő elveiket, szokásaikat illetőleg egymás iránt közömbösön élének egymás mellett. Egész Keleten, de leginkább e világvárosban zárt sorokban állanak egymással szemben a kelet és nyugat népei egymásától merőben eltérő világ- és életnézeteikkel: a korszerű polgárisult műveltség és az ódon; e két sorfal képviseli a két világvallást: a kereszténységet és az Izlamot, s háttérben a zsidóságot és pogányosságot; ezek viaskodnak együtt és pedig vívják a legnagyobbszertű valás- és művelődési harcát, melyet valaha a világ-történelem följegyezhet. Nemhaszon nélküli küzdelem ez, mely csak pusztít, rombol; hanem a ki-

voltak a város színe-jára, a honvéd tisztikar e a Rodichoktól a törzstisztek. Második nap már a „holnap ingyen” volt a jelező; hanem azért díjtalanul szállíták a vendégeket, kiknek száma e napon meghaladta az 1000-et, még esti 7 és fél óra-
kor is tömve érkezett a vonat Szucságra s csak egyszerre pár száz embert szállított vissza. A táncz 6 óra felé kezdődött s folyt ismét világos viradtilg. Az angol vállalkozók e vendégzeretű lakmározásának az idő is kedvezett, mindkét nap igazi nyári időnk vala, mi a közönség kedélyes élvezetét csak fokozta; csillagos éj alatt rohogott ide-oda a vonat az jó kis veres mozdonyával, bár festetlen, de kényelmes coupeival s üde légben, jó konyhával, jó zenével, vig kedvel járta a három a táncz.

— A pénzügyminiszterium a nagy-szebeni m. k. kincstári ügyészség eddigi működését f. év szeptember végével megszüntette és az ennek helyébe lépő „magyar királyi kincstári jogügylek igazgatósága” Kolozsvárt működését f. év október 1-én fogja megkezdeni.

— Kolozs megye börtönében közelebből letartóztatott a hamis bankjegyek készítése gyanújában álló egyének a vizsgálat további folytatása végett átszállítottak Maroszek törvényszéke fogdája.

— A 83 honvédszászlóalj és 26 escadron honvédlövasság elhelyezésére kijelölt városok névsora közelebb nyomtatásban is megjelen. Oct. hó 6-ára minden parancsnok tartozik kimutatott állomáshelyén lenni, a laktanyákat átvenni, s azt a szükséges ágykészletekkel ellátni, mivel valamennyi honvédszászlóaljnak oktatási tanfolyama oct. 16-án veszi kezdetét.

— A magyar történelmi társulatnak ez ideig gyűlése Ipolyságon nagyon gyéren volt látogatva, úgy hogy Szobhról az értük ment urali fogatok nagy része tizenet négyre csökkent, mintegy 10–12 történet-tudós vendég jött. Pedig a nagy vendégzeretet, melyet Hontmegye kifejtett, s azon tág tér külföldön, mely Hontmegyében a buvárlatok számára kínálkozott, nagyobb részvételt érdemelt volna meg.

(*) A ki délig kurta, délután is kurta. Végére jártunk a „M. Polgár” egyik közelebbi számát ért feltartóztatás történetéhez, s meggyőződöttünk arról, a mit nem rég a kir. biztos ebbeli hatásköréről mondtunk, hogy t. i. a saját felügyelése nem tartozik illetékességi körébe, alapos értesülésen nyugszik. E felügyeletet a még fennálló szabályok értelmében városunkban a helybeli polgármester önállóan kezeli, s a netalán felelősséget egyenesen a miniszteriumhoz tartozik. A „Magyar Polgár” kérdése számát, igaz, hogy az illető városi hivatalnok bemutatta a kir. biztos urnak, de az ezen ügyet, mint hozzá nem tartozót elutasította, következésképp nem foglalta le a „M. P.” számát; a „M. P.” azonban, csak hogy a látogatás mellett szóljon, megfordítva adja elő a történeteket. Régi dolog, hogy a „M. P.” cynicus vaktöléseit a ferdités kamarájából kölcsönzi. Ám lássa, de azt szokja meg, hogy tanuljon előbb, mielőtt mást oktatna.

— Maroszeki tisztség felszólítást tesz közzé a „Maroszeki közl.” tüzérbiztosító társulat” érdekében. A társulat 1868. jún. alkottott új szabályait ez évi 12849 sz. a. hagyta helyben a m. k. belügyér s a zék bizottmányának aug. 27-én tartott ülésében határozottatott el azok életbeléptetése. A beállni szándékozók (15 §.) a bemondott érték minden 100 frtja után 10 kr. beállási összeget és évenként 40 krt tartoznak fizetni 15 nappal

tinápolyban és Smyrnában. A polgárosult Európa nagy városaiban csak egyesek laknak. Az örmények magokat tartják a világ legősi népének; ők Japhettől származnak, ki az özönvíz után telepedett le az Ararat aljába. E részben az Ararat melléki templomok és zárdákban sok fontos okmány létezik.

Az örmény típusa sokat hasonlít a németéhez, életmódjuk és szokásaik is sokban azonosak, miből a két nép közti eredetire következtetnek sokan, ezért „arménier” és „arminier” (german) elnevezéseket hasonlítottak velük. Különb, ha igaz, mint egy Ős-Armenióban utazott német beszéli, hogy német-építész falakra talált ott, s a lakosoktól nemcsak német szavakat hallott, de velők e nyelven meg is értette magát — akkor ama sejtelen csaknem bizonyossá válna. Az örmények mindenütt szorgalmas kereskedők és iparosok, kitűnő pénzemberek. Csak egy elkülönült ág az örmény nemzetnek vonult a keresztények üldözésekor a Taurus járatlan hegységeibe; ott él egyházi főnökök felügyelete alatt; ma is megtartá függetlenségét, csak névleg ismervén el a szultán felségességét; nomádéletet folytat, s harczban kitűnő vitéz.

A kereskedésben az örmények ép oly ügyesek, mint a görögök, s oly takarékosak és józanok, mint a zsidók; ezért mindenütt jól bírák magukat, Konstantinápolyban ők a leggazdagabbak. Itt legrégibb idő óta ők valának a törökök bankárai, adószedői, s mint hogy mindig vendégek voltak a törökökhez, ez nekik juttatja a legjövendelmebb hivatásokat. Az örmények kedélyes, békés emberek, senkinek sem ártnak. Férfiak erőteljes alkattal, hosszú arcokkal, okos szemekkel, hosszú hajjal orral. Ázszonnyai híregek szépek.

az év letelte előtt, különben tagsága megszűnik. Az ilyen kitörölts visszakapja azt, mit a károk igénybe nem vettek; a mit ama 40 kr. 100 frt utáni díj nem fedezne, utánpótolni köteles. A maroszeki képviselő bizottmány felszólítja a tagokat, fizessék be f. év november 1-ig az érintett fél számlát az egyetértő pénztárhoz nyugta mellett, Maros-Vásárhelyt a Szentgyörgyencza 1075 sz. a. állandósított ügyökségénél; a ki ez ideig be nem fizeti, nem tekintetik többé a társulat tagjának. A nov. 1-ig történt károkból, a kiállott tagok is tartoznak aránylag részt venni.

— A román hadsereg. Bukarestből írják a „Debatte”-nak: A senatus a kívánt ideai katonai illetéket, 7000 embert, rövid vita után egyhangúlag megszavazta. Ez alkalommal talán helyén lenne a román hadsereg jelenlegi állapotáról némi rajzot adni. Törvény szerint a hadseregnek 22,000 emberből kellene állania, a papiron azonban most csak 18,000, valóságban pedig alig 15,000 főből áll a sereg. Minthogy a szolgálati idő 3 évből áll, a 7000 embernyi illeték által a létszám 21,000 emberre emelkednék, — de, habár tavaly a törvényhozó testület 10,000 főnyi illetéket szavazott meg, a nagy halandóság, szökeések és szabadságra bocsátások miatt a rendes létszám még soha sem vala elérve. — A román hadsereg jelenleg 8 gyalogezredből, 4 vadászszázalójból, 4 hadmérnöki százalójból, 2 tüzér ezredből és 3 lovas-ezredből áll, — összesen alig 15,000 embernyi valóságos számmal.

— Gépmunkásokra, gépészekre sat. igen fontos az a hír, ha egyébiránt otthon vannak legalább az írás és olvasásban, hogy a hadi tengerészetnél előnyös módon lehetnek eleget hadkötelezetteknek. Első évben a gépielkolagban oktatják őket elméletileg és gyakorlatilag, s a hátra levő két évet mint gépőrök töltik a hajókon, a hajógyárakban. A bányamű és fizetés igen jó, s az előléptetési kilátások sem megvetendők.

— Fiume városa Pest városának nagy ezüst emlékművet küldött a magyar orvosok és természetvizsgálók fiúmai nagygyűlésének emlékére. Így szintén megküldte a „Fiume és környéke” című műnek egy diszpendiáját.

— Leeb pénzügyminisztertanácsos a magyar vasúti közlekedés ügyében Párisba utazott.

— Bizottsági tárgyalás folyt legközelebb a honvédelmi miniszteriumnál Pongrácz honvéd ezredes előktele alatt a honvédlövassági lovak felszerelése ügyében. Az erre vonatkozó munkát már befejezték a honvédelmi miniszterhez.

— A sok érdekes idegen közt, kik most Pesten időznek, feltűnt egy török őrnagy vörösfelben, arany vállrojtokkal, mellén három érdemjellel; de nem ezek miatt tűnt fel, hanem mert magyarul beszélt. Különbben született magyar: Bíró volt honvédszászados, ki sok idő óta a török seregben szolgált, s bár 13 év óta nem volt alkalmá anyanyelvén beszélni, a lapokat fennhangon olvasva nem felejtett el mitsem. Rokontait jött látogatni, s közelebb Tokajba utazik. (Fv. L.)

— Ritka személyes bátorságot, legalább autonóm megei rendőreink közül ritkát, tanúsított Ritt aradi csendbiztos, ki e napokban, egy a temesvári börtönből csak imént kiszabadult hibédtt rablóval találkozáván, dacára, hogy kísérete, sőt még fegyvere sem volt, a két revolverrel fel-fegyverzett gonosztevőt megtámadta és elfogta.

— Izsó Miklós, Zrinyi a költő szobrán dolgozik a pesti nemzeti múzeum számára. Izsó rendkívül szép fehér márványra akadt a székely-

gülről, nem fonnynadnak el oly korán, mint a többi keleti nők, mert mértékletes életet folytatnak.

Vallásra nézve az örmények mind keresztények. Az orthodoxok anyanyelvüket beszélik; a gör. katolikusok elfeledék anyanyelvüket s azon ország nyelvét beszélik, melyben laknak. Az örmények e keleti városokban is műveltek; csak az örmény vallásnak nejei takarják el néhol arcukat, keleti szokás szerint, fátyollal.

Sok keleti zsidó lakik Stambulban; ezek egészen keletiesen ölöznek, roz törökséggel beszélnek és schacherezéssel foglalkoznak. Ezek szintugy, mint a nagyszámú lengyel és német zsidók jelentéktelen osztályt képeznek itt. Fontosabb szerepet játszanak a spanyol és mór zsidók. Ezek többnyire pénzemberek; egyénielük, mint például Kamondó és Alfasi oly nagyszertű pénzüzllettel bírnak, mint bármely európai nagy bankház, s ezekkel összeköttetésben is állanak.

Megemlítendők még a perzsák, arabok és mörök. A persák leg többnyire kereskedők a Bazarban, caucaba menő nemeszövegekről ismerhetni rájuk; hasonlítanak az örményekhez, nagyon családok az üzleti dolgokban. Ilyenek e részben az arabok is, kik hasonlóan kereskedéssel foglalkoznak. A mörök a török uralom alatt álló afrikai tartományokból valók; sokkal számosságban vannak itt, mint a perzsák és arabok, s leg többnyire szolgák; ezek közül valók az eunuchok, csak kevés emelkedék közülük ügyesség és szerencse által hivatalokba, tisztségekbe.

Az európai Törökország népei közül leg többben vannak Konstantinápolyban: bolgárok és albaniaiak; bosnyákok, szerbek, törökök, horvátok és montenegróiak is láthatni itt csekély számmal.

földön, de a bányá kezdése sok költséget igényelne.

— A híres bécsi orvos Oppolzer meghívás következtében Párisba utazott a császári egészségi állapot tárgyában tartandó orvosi tanácskozássra. Nem lesz igaz a „Reveil” X orvosának?

— Magyar csizmadia, mint sportsman. A „Sz—k” értesítése szerint Rappay Mih. párisi magyar csizmadia-segédnek az az ötlete támadt, hogy ő Párisból velőcipedén megy Pestre, s csakugyan így indult el Magyarországra. Az elindulás kis tüneménylyel történt, melyen a magyar munkások és francia barátjaik nagy számmal vettek részt. A találkozási hely Pantin, Párison kívül levő helység volt. Eltették Francia- és Magyarországot, vig kedv közűt kívánták távozó barátjuknak a legjobb szerencsét.

— A pantini hatszoros gyilkosság elkövetőit párisi sürgönyök szerint Havreban elfogták. A meggyilkolt család feje volt az, valami Kimek nevű, fával és még más bűntársakkal együtt.

— Az európai vasúti hálózat jelenleg 10,778 mértföldet tesz, melyeken mintegy 36,000 mozdony jár, és az ut, melyet e mozdonyok megtesznek, évenként 6 millió mértföldre tehető.

— Reményi Ede és tanítványa Plotényi Nándor közelebb Debreczenbe érkeznek, s ott hangversenyt rendeznek.

— Wagner R. sokat emlegetett „Rheingold” operája végre színe került Münchenben. Midőn a király megjelent páholyában, a közönség felállással üdvözölte. A mű nem nagy tetszéssel fogadtott, csak végén hallatszott némi taps és éljenzés.

— „Attila ősei” című hőskölteményre hirdet előfizetést Marikovsky Gábor M. Szigeten. A mű néhány év előtt az akadémiai Nádasdy pályázatnál figyelemre lön méltatva. Ára 1 ft 50 kr. Az előfizetési pénzek szerzőhöz M. Szigetre küldendők.

— Megjelent a mutatványszám a „Vendégül-ök” és kávéos lapja”-ról. Szerkeszti és kiadja Szabadi Frank Ignác. Meg fog jelenni magyar és német nyelven, oct. elejétől kezdve, hetenkint szerdán. Előfizetési ára: 1 évre 6 frt, fél-évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

— Az „Almanacco fiunano”-ban legközelebb egy érdekes közlemény jelent meg, mely hitelt érdemlő adatokkal azt bizonyítja, hogy a Divina Comedia halhatlan költője, Dante a Frangepán családból származott, melynek egyik ága a legkitűnőbb férfiakat szülte Magyarországnak. 822-ben négy Frangepán testvér hagyta el Rómát s ezek egyike: Elias Florenczba ment, hol az Elias család alapította, melyből származott aztán Dante. Miklós Dalmáciában és Slavóniában telepedett le, s jeles magyar férfiak őse lett. Hugó Swajczba vándorolt, Mihály Velen-czébe ment.

— (Neorolog.) Az önzéstelen, tisztaleltű hazafi, szorgalmas gazda, hű férj, feláldozó szerető családapa, a barátjaitól szeretett és becsült egyenes jellemű férfi, a soha senkit meg nem bántott népszerű és közkedvességtel emberbarát Szász Antal nincs többé! Folyó sept. hó 4-kén déli 12 órakor egy huzamosan tartó sorvasztó betegségben három héti ágybafekvés után élete 45-ik évében bevégezte nemessen futott földi pályáját. Bánatos szívű neje Csiszér Anna, neveletlen árva: Dezső, Ilona, Mária és Róza, apósa: Csiszér Lajos és anyósa Pogácsás Julianna, testvére özvegy Balázs Albertinő, született Csiszér Róza, s több közel s távoli rokonok, ismerősei, jóbarátai gyászolják.

Szerkesztői posta.

T. cz. Ujjfalvi Sámuel urnak, Deésen. Beküldött cikkét kívánata szerint a „Nyitlér”-ben, pár hó előtt közreadtuk. Két ízben magánlevélben, egyszer a nyilpostában kértük fel a díj beküldésére, de maig sem valánk szerencsések azt megkapni.

KÜLFÖLD.

A „Constitutionnel” szerint Fleury tábornok nevezetett ki Franciaország szent-pétervári követévé. E lap tétézéssel fogadja ezen kinevezést.

London, sept. 23. Lord Clarendon utazásának Német- és Franciaországban fontos és ürvendetes eredményei voltak az európai béke fenntartása ügyében. Ez irányban teljes egyetértéssel működött Beust gróffal.

Belgrád, sept. 23. A „Vidovdan” azt írja, hogy a párisi kabinet kijelenté, miszerint a porta követelése az alkirálylyal szemben az 1841 diki fermán értelmében nem jogosultak.

Mint Alexandriából 21-kén jelentik, az alkirály megszüntetni rendelt az előkészületeket, konstantinápolyi utazására. Az olasz hajóraj, Aosta herceg parancsnoksága alatt, 20-án Alexandriába érkezett.

Róma, sept. 23. Francia kormány mult héten sürgönyt nyújtott át Florenczban, melyben kijelenté, hogy a status-quot Olaszországban fenn kell tartani, minél fogva a francia megszálló hadtest az egyetemes zsinat tartama alatt sem hagyandja el az egyházi államot. Használja fel Olaszország ezen

időt belviszonyainak oly módóni fedezésére, hogy azok biztos kezességét nyújtsanak az olaszországi status quo fenntartása iránt, ekkor Franciaország készegeesen fogja támogatni Olaszország azon óhaját, hogy Rómával egy modus vivendi felett egyezmény létesüljön.

Már 15 püspök érkezett a zsinatra, mely né melyek állítása szerint csak april végeig tartana. A bibornokok kinevezése, mint hallani, november hó második felére halasztatott.

Madrid, sept. 24. Egy rendelet által egy bizottság fog létesíteni, melynek feladata: a kereskedelmi társulás alapján, az egyedárúság és kiváltságok megszüntetése mellett egy új kereskedelmi törvénykönyvet dolgozni ki. A republicanus club felfüggesztetett, mivel az egy monarchia-ellenes határozatot fogadott el. Megozáfoltatik azon hír, mintha Barcelonában zavargások törtek volna ki.

Ujjabb táviratok szerint, a republikán forrongás igen komoly és vésetjölő módon jött kiűréshez. Saragossában a nép a legnagyobb lelkesedéssel fogadta Castelar-t, ki az idegen uraloktól ellen tiltakozva, a köztársaság felállítását követelte.

Karlsruhe, sept. 24. A kamra ma megnyitotta. A trónbeszéd legelőbb azt mondja, hogy Németország nemzeti újjáalakulásában a rendek ntolsó gyűlése óta nem történt elhatározó lépés, de örül a Baden és az észak-német szövetség közt fenálló közeli viszonyoknak, és szívesen constatálja, hogy a növekvő nemzeti öntudatból az összes német államoknak további, erősebb közössége fejlődött ki.

Áttérve a szerződésekre, az egykori szövetségi várak anyagai tulajdon-közössége tovább fenntartására vonatkozólag mondja a trónbeszéd, hogy az északi szövetséggel létesített közös vizsgáló bizottmány által északi és déli Németország védelmi rendszerének minden oldalról székségeinek elismert összefüggése óvatolt meg gyakorlatilag.

A trónbeszéd hangsúlyozza, hogy a vámszövetségi tanács és a vámparlament gyűlése valamennyi német államnak először egy korlátozott téreni összeratartozoságát mutatták ki örvendtesen és az áldásdús szövetségnek további megerősödését reméli.

A trónbeszéd a vámegetlet által kötött kereskedelmi érdekű szerződéseket mellett az északi szövetségével egybevágó vérendszert behozattal említi föl, miáltal a badeni csapatok a szövetséges északnémet hadsereg soraiba léphetnek a haza közös védelmére.

Felemliti a trónbeszéd az északi szövetséggel kötött szerződést a katonai szabad költözködhetésre nézve, miáltal a német véderő egysége örvendtes kifejezést nyert és reméli, hogy a nép védelmi ereje nem fog igen is komoly alkalmazást nyerni, a miért azonban annak nemzeti nélkülözhetlensége félre nem ismerhető. A kormány legelőször is a jutalék törvénynek meghosszabbítását 2 évre és lehetőleg leszállított többlet megajánlását fogja kérni.

Legújabb.

Bécs, sept. 27. Mint az „Oest. Corr.” értesül, Károly romániai fejedelemsnek tudtára fogják adni a Bécsben hallott azon panaszokat, melyek a zaidóknak Romániában való üldözötéséről felmerültek.

Konstantinápoly, sept. 27. A szultán megerősítette a honvédelmi törvényt. A hadügy-miniszter ez alkalomból 30,000 darab aranyot kapott ajándékban.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

Igazolás.

A „Kolozsvári Közöny” 105-ik számában nyilváníttam: hogy a „K. K.” 100-dik számában, báró Bánffy László ur felhívása az tagadása következtében a „K. K.” 98-ik számában tett felzólalásomat, kénytelen lévén törvényes tétre vinni, egyszersmint megígértam az eredményről a t. olvasó közönséget értesíteni. A vizsgálat f. hó 10–11-én végrehajtatott, s most annak eredményéről van szerencsém e következőket közölni, még pedig igyekezem a vizsgálati jegyzőkönyv szavait használni, U. i.

A 2-ik lapon 1-aő tanu kisbíró P. O. vallja: „a beteg juhakat, a falu rendén őrizték. Az összecsapott turmát, több mint egy hete, már nem főkik. A turma a határ alsó tilalmas résziben, országút hosszában legel. Lehet, hogy szarvasmarhákkal is érintkezik. Közben mezei lakok is vannak.”

A 3-ik lapon falusbíró Léb József elösméri: hogy 20–60 darab beteg juh 2–3 hétig hozzá hajtatott. A döglött juhok az ő telkén temettetek el. Az összecsapott egész turmában, már alig van 20 juh egészséges.

Az 5-ik lapon L. Gy. juhász vallja: „Mintán összecsapattak a beteg juhok, az egészségesekkel, még aztán is fejték s köztük a bíró Léb József is. Az itatás az országuton alól folyó patak medrében történt.”

A 6-ik lapon 4, 5, 6- és 7-ik tanu vallják: „Házor szerint, rendre őrizték a falusait a beteg juhakat a bíró parancsolatjából, és legeltették a falun alól, tilalmasban esett lábokon és földéken az országuton felül és annak szélében. Hálni mindég behajtották a faluba, a bíró udvarán lévő cetrbe, és reggel vissza. Az itatás az uton alól a patakban történt.”

A 7-ik lapon falusbíró Léb József elösméri:

*) Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a saját felelősséggel szemben vállal felelősséget a szerk.

„Hogy a községi adószedő hon nem létezik, a szolgabíró ur megrendelte neki, miszerint a restanoktól, minden napról 2 frt executiot hajtsan fel. 40—42 adózótól jegyzék szerint, 15—20 és 50—50 kr executió pénzt vett fel, tettek ezen pénzek 11 ft 65 krt. Minden restans adózótól, egyenlően vette fel az executió pénzt. Ezen pénz nála van, és várja a rendeletet, hogy kinek kézbesítse.”

Megjegyezvén itten: hogy a falusbíró saját jegyzékét, melyre hivatkozott, felszólításra sem adta elő.

Több adózók nyugtát mutattak föl, az executió pénzről, és ez iránti sérelmüket kijelentették.

Felszólalásomnak minden pontjai igazolvák a vizsgálat rendjén, hanem én itten, csak a nevezetesebbeket érintem: t. i. fájdalmas érzéssel tapasztaltam, hogy vagy 10 ember, együttesen, eltagadta, miszerint ők a bíró megválasztásakor pá-

linkát kaptak és ittak volna, volt olyan a ki azt mondta: „Száradjon el a nyelve ha ivott, és megmerne esküdni, hogy egy csapp palinkát sem adott senki.” Ezen tagadáson a bíró nem lévén jelen, ki aztán beismerte, hogy ő adott a választás estjén, de csak egy veder palinkát; s ezt is csak azért adta, hogy legyenek becsületes és engedelmesebb emberek. Lám a zsidó falusbíró minő erőt tulajdonít a palinkaivásnak.

Az éjszakai gyertyavilág alatt történt bírói választást, és esküdtet pereskedését, egyhangulag bevallották. A községi iskolatanító is kérdeztetvén a gyermekek iskolázása iránt, bemondta azt, hogy napoként csak 2—3 gyermek ment az iskolába, de voltak napok, melyeken egy tanítványa sem jelent meg; pedig a tanuló létszáma „hatvanegy.” Ez aztán népnevelés. Eddig: a szolgabíró és falusbíró teendője volt, a szülőket rászorítani gyermekeik iskolába adására, mert

különbön örömebb fölhasználtatnak marha és liba őrzésére.

A füzetről ismeretes czizmak is bebizonyítottak, még pedig keményebben, mert éppen a gyanus embertől kérdezte a szolgabíró ur „hát nincs több czizma a faluban?” Ezen elmés vallatást, tudomásul vehetnek a rendőrségek.

A fennebbiek folytán: A „K. Közlöny” 98. ik száma alatti felszólalásomat összevetve a vizsgálati jegyzőkönyv igazolásával és a báró Bánfi László ur „K. K.” 100 dik számában kibocsátott nyílított válasszával, ügyünket a t. olvasó közönség véleményére bízom.

A „Bánfi” nevet nem volt miért ezen épen nem díszes ügybe elegyíteni, mert ez idő szerint már mindenkit saját, nem pedig övéi érdemei után becsülnek.

A barátság, atyafiság, és minden befurakodó

kortések, akár hányasor a megyékben, méltatlan embert emelnek a hivatalra; azért jónak látnám, hogy mindenki, ki hivatalra vágyik, előbb lekiismeretesen vetne számot magával, akár-e, tud-e kötelességének megfelelni? s aztán lépne föl; mert különben a társadalomnak nem hasznára, hanem roppant terhére van. M. Ujfalú, szept. 14. 1869.

Távíratok tudósítás a bécsi börzéről

Sept. 29. d. 5%, Metalleque 100 frt 58.99, 5%, Nemzeti kölcsön 100 frt 67.90, Kamat 58.99, 1860. Kölcse 92.25, Bankrészevény 705, Hitelezési részvény 267 frt 253.75, London 10 ft 125 frt 20 1/4, kr 122.20, Ezüst 120.25, Cs. királyi arany 5.83, Földterhelmentesítési kötvények: Magyar 77.76, Temesi 75.50, Erdélyi 76, Horv.-Slavon 81.50.

(499)

(2—3)

A brassai közönséges nyugdíj-intézet tagjai a legutóbbi pénzállási kimutatás szerint 674,418 o. é. forint 54 kr.

jelentékeny tőkével rendelkeznek, a mi árvai-biztosíték mellett van elhelyezve.

Az 1868-dik év végeig nyugdíjul

143,948 frt 39 kr. o. é. fizettetett ki.

Egy egyszerű teljes nyugdíj-jogot 12 frt 60 kr. évi illetéknek 17 éven általi folytonos fizetése által lehet ezen intézetnél megszerezni, mely jog többszörös illeték fizetés által megtöbbszöröszöndetik; azonban a kevésbé módosak is biztosíthatnak maguknak 1 frt 26 krtak egy vagy többszörös, 17 éven általi fizetésével részszertinti nyugdíjakat.

A nyugdíj vonás a beállítás után, a 18-dik évvel kezdődik. A nyugdíj már a legifjabb koruknál is nem kis mértékben haladja meg az egy évi illetéket, az időseknél pedig ennek ötszörös összegét is felülmúlja, s évenként mind növekedik.

A ki 48 dik élet-évet tulaladta, tartozik az első belépéskor korutámpótlást fizetni annyi évre, a hányval a 48-dik évet meghaladta, azonban ugyanannyi évvel előbb is lépik nyugdíj-vonásba.

Azon előnyök, melyeket ez intézet nyújt, oly szembetűnők, hogy mindenkit, a ki saját, vagy hozzátartozói jövőjükről könnyű-szerrel gondoskodni szándékozik, figyelemzetünk kell, miszerint új beállási nyilatkozatok ez évre, az igazgatósági irodában Brassóban a Lópaczka 38 sz. alatt, vagy az intézeti ügynök uraknál csak **Oktober végeig** fogadhatók; valamint kötelességünk azon tagokat is, kik évi illetékeiket ez évben még nem fizették be, emlékeztetni, hogy ezen határnápig évi illetékeiket beszolgáltatni siessenek, ellenesetben az illetékek, pontatlan fizetésből szűkségképen kivételköz hátramaradást a nyugdíjába lépésben csak is ön maguknak tulajdoníthatóak.

A szabályok mind az igazgatósági irodában Brassóban, mind az ügynök ur. k. nál megtekinthetők, hol a szükséges felvilágosítások is szívesen megadotnak.

Brassó, augusztus 23-kán, 1869.

A brassai közönséges nyugdíj-intézet igazgatósága.

Külső ügynökök:

Alvinczen: Istvánffy János ur.
Apfalván: Duna-Bácskában, Barlt József ur.
Aradon: Fügyönyök, Lachman Károly Ede ur.
Bácsban: Fügyönyök, Preidél Frigyes ur.
Bászterezsén: Lánai Ede ur.
Békaföldön: Büjle József ur.
Békén: Csehország, Lázarsfeld Simon ur.
Borg-Brundon: Tischler Antal ur.
Bothfalván: Horváth Péter ur.
Brúzen: Csehországban, Hippmann V. Gyula ur.
Buda-Pesten: Fügyönyök, Steinacker Sámuel ur.
Bukaresten: Frank Andrács Ede ur.
Csernákfalván: Binder Lajos ur.
Csernoviczen: Bukovinában, Soczevén János ur.
Debreczenben: Szepessy Antal ur.
Dében: Márkovics István ur.
Délcs-Alkán: Csengeri József ur.
Duppau: Csehországban, Tichy A. C. ur.
Erdőbetródon: Schmidt Andrács ur.
Eszéken: Tóthországban, Kramer József ur.
Fehérvárról: a Bárdhán, Feigl F. A. ur.
Feketealmon: Ziegler Gusztáv Adolf ur.
Fiumában: Depoli J. ur.
Fogarason: Leitschaft Károly ur.
Fokán: Moldovában, Römer Frigyes ur.
Földvárán: Altvater János ur.
Gyergyó-Szent-Miklós: Kristóffy Antal ur.
Halmadon: Kosztó József ur.
Hácfölden: Telbisz János ur.
Hermányon: Boltrész Mihály ur.
Höllőnyén: Földi János ur.
Jászföldön: Sára László ur.
Jassyban: Stenner Gottlieb Ágoston ur.
Gy.-Fejérvárról: Megay C. M. ur.
Kásán: Fügyönyök, Koller István ur.
Kézdi-Vásárhelyen: Csizsár Mihály ur.
Kézsmárcon: Magyarországon, Szopko C. N. ur.
Kocskemén: Reiner Adolf ur.
Kolozsváron: Schell Mihály ur.
Kőhalmon: Nagelschmidt Ágoston ur.
Kőszegen: Wöner János ur.
Kőszegváron: Csehországban, Riedl A. R. ur.
Kraicóban: Kollmer Károly ur.
Kriszán: Foris Márton ur.
Lőbádon: Zander Gergely ur.
Lembergen: Horn A. ur.
Mármaros-Szigeten: Jekeli Adolf ur.
Maros-Vásárhelyen: Wittich József ur.
Maros-Ujvárról: Grün Israel ur.
Medgyesen: Wachmann Károly ur.
Med-Berényen: Kirner Ede ur.
Miglizen: Morvában, Docupil Károly ur.
Nagy-Emgyén: Vajna Antal ur.
Nagy-Bányán: Magyarországon, Schuster József ur.
Nyíregyházán: Magyarországon, Meisels V. ur.
Páncsodán: Rauschmann ur és fia.

Parajdon: Benedek Antal ur.
Pécen: Magyarországon, Rákai Gusztáv ur.
Plojesten: Schaller Károly ur.
Pozsonban: Schauer József ur.
Prágában: Fügyönyök, Cseh, Morvaországokra és Szászország: Krüner Gusztáv ur.
Prázdáron: Gross Lőrinc ur.
Radauton: Bukovinában, Rúnie Frigyes ur.
Reinecken: Schweitzer, Lutz-Gottlieb Jakob Lőrinc ur.
Rosnyón: Ziegler József ur.
Sárkányban: Kraft Károly ur.
Segesváron: Mitterbacher Károly Fr. ur.
Sepsőváron: Magyarországon, Wozniakowsky Ferdinánd ur.
Sepső-Fel-Dobólyon: Bartha Andrács ur.
Sepső-Sz.-Györgyön: Róth Károly ur.
Sibergen: Garad, Lemek, Szász-Tyukos, Kober és Szász-Fehérgyőzzel együtt, Schüser Pál ur.
Sopronban: Fügyönyök, Zsigmon J. G. ur.
Szamosújváron: Placintár Dávid ur.
Szabodán: (Mészáros) Molnár József ur.
Szász-Keresztúron: Erkek, Bene, Szász-Buda, Sz.-Dálya, Sz.-Kéz, Miklóstelke, Mese és Rádossal együtt, Sakuszer Mihály Adolf ur.
Sz.-Magyarországon: Galter György ur.
Szász-Sebesen: Binder Frigyes ur.
Szász-Régenben: Alzner József ur.
Szász-Ugrán: Schmidt Frigyes ur.
Szászvároson: Leonhard Frigyes József ur.
Szébenben: Billes J. ur.
Szegeden: Solymosy József ur és társa.
Székely-Ujvárról: Bonyhai N. János ur.
Szent-Ágoston: Szászalmon, Jakabfalván, Magyar, Morgondán, Rozsodán, Ujváron, Leszes, Waad- és Sz.-Vessződel együtt, Maurer György ur.
Szentesen: Weinmann Salamon ur.
Szerethen: Bukovinában, Quirsfeld Ede ur.
Sáldgy-Somlyón: Ifj. Lázár János ur.
Tarnovon: Goldmann Simon ur.
Tordán: Scholtész János Albert ur.
Töröczkén: Koronka Antal ur.
Türnu-Severinen: Büdöcz János, Károly ur.
Ujgyházon: Csammerer József ur.
Ujfalván: Köpé János ur.
Vácson: Reiner Fülöp ur.
Veresmarcon: Csoos János ur.
Verespatakon: Szankay Ferenc ur.
Vidombákon: Türk György ur.
Zalatmán: Dr. Gerberth Károly ur.
Zalacszykon: Schildenföldi Schiller Leo ur.
Zentán: Wolfinger Adolf ur.

Elv: „Felöltő olcsóság!”

Alólírott figyelmeztet azon nevezetes **tökéletességre**, a melyre **kézműáru-raktárát**

legjobb időben emelte, s a t. cz. közönség becses tekintésére ajánlja gazdagon ellátott.

Rövid- és díszárú, porcelán, köedény, finom üveg- és mindenféle tükör, végre fa- és vasbutor raktárát.

Hasonlólag ajánlja a nála folytonosan található **orlati márciusi sör raktárát** 1 és 1/2 bécsi akós ártalagokban, további **orlati kiviteli márciusi sörét** eredeti ládákban 24 nagy palackkal, ládáját 7 frt 60 kron, s a sértetlenül visszaérkezett 24 üres palackkal ellátott ládáért 2 frt 40 krt visszapótol.

TEUTSCH J. B.

(433)

(14—*)

Segesvárt.

Minden megrendelések és megbízások

Demjén László
könyv- mű- és hangjegy-kereskedése
KOLOZSVÁRT.
FŐPACZ.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek utjonnan berendezett könyv- mű-, hangjegy raktáramat és zongorámat becses figyelmébe ajánlani.

Uj Zongorák, Pianinok és Harmoniumok

legutányosabb gyári áron kaphatók. Használt hangszerek újakkal cserélhetők ki.

DEMJÉN LÁSZLÓ-nál Kolozsvárt.

Szöllő-vessző eladás.
Hadréven a szilvási udvarban, az ösön több ezer **Rizling és Traminer** szöllő-vessző lesz eladó, ezere **5 frt o. é.** Előjegyezni lehet helyt a tisztán, vagy Kolozsvárt kül-magyar-utca. **242** sz. alatt a tulajdonosnál.

3000 frt
adatik egy házért azon feltétel alatt, hogy a kamatok fejében a kiadó lak-hassék.
Értekezhetni Kolozsvárt belső-közpoteza **Duha Kristóf** kereskedésében. (510) (2—3)

Zalogházban egy ujonnan új bécsi üveges kocsis eladó. Értekezhetni ott helyt.

Különös figyelmeztetés a szülők számára.
Gyakran felmerült eseteknél alkalmam lévén sajnosan tapasztalni, miszerint „GILISZTA CSOKOLÁDÉ” név alatt ismert, ki tűnő hatáson születem fűzkező család által utanoztatnak, az al-szer sajátomról vett minta szerinti utasítás mellett terjesztetik; van szerencsém a tisztelt közönséget ezenről figyelmeztetni, hogy valódi általam készített Giliszta-Csokoládénak csak azt ismerje el, melynél a mellékelt utasításon nevem nem nyomtatva, hanem sajátkezűleg aláírva van, mint itt alább látható. Egyébiránt legcélszerűbb a megrendeléseket közvetlenül nálam, vagy a könyvecskémben megnevezett t. bizományosoknál eszközölni.

Giliszta Csokoládé Gyár
Tokajban.

A t. szülőkhez!
Érdekelte bizonyítvány „Giliszta-Csokoládé” tekintetbe. Szükső, január 13. 1869. Tekintetes érdemes ur! Uraságodnak bizonyosan jól fog esni a tudósítás, hogy „Giliszta-Csokoládéjának” hatása csodálatos nagyszerű volt, és csakugyan sajnálatos volna, ha a tekintetes urnak titka időjártaival nem kerülne nyilvánosságra, mert dacára a vegyeszet nagyban előhaladásának, az utánzó „Giliszta-Csokoládé” az önéhez képest semmi! Most tehát ismét felkérem Önt, ezen ide mellékeltem pénzürt számomra Csokoládét küldeni szíveskedjék. Mely kéresem mellett vagyok és maradok

alázatos szolgálja
NAGY MIHÁLY s. k.
Egy darab 20 kr. Egyedül nálam 6 darab 1 frt.
Kapható: Kolozsvárt SOMLYAI LÁSZLÓ és KARVÁZY J. fűszerkereskedéseiben.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Stein János könyvkereskedésében kapható:
! Uj törvényes munkák!
A szolgabírák és esküdtek kézi-könyve,
utmutató minden a szolgabírák és esküdtek által eszközözendő törvénykezési s közigazgatási eljárásokban, iromány-példákkal a legújabb törvények, s az új polgári perrendtartás alapján, átdolgozta **KASSAY ADOLF.**
Ára 2 frt 40 kr.

Magyar polgári törvénykezési Rendtartás.
Összehasonlító és felvilágosító jegyzetekkel kísérte **ÖKRÖS BALINT.**
Ára 3 frt.
SZENICZEY GUSZTÁV
az új polgári törvénykezési eljárást, és az erre vonatkozó

Iromány példányok
gyűjteményét magában foglaló **segéd kézi-könyv.**
I. rész: Sommás eljárás
2-dik bővített kiadása 1 frt 30 kr.
II. rész: Rendes eljárás.
Második bővített kiadása 2 frt 20 kr.

Az 1868-dik évi országgyűlés által érvényben hagyott
Bélyeg- és Illetéki díjszabás,
az 1850-, 1862-, 1864- és 1868-ik években kelt törvényekben foglalt módosítások szerint.
Ára 80 kr.

4-to Hivatalos összeállítás. 1 frt.
Utasítás a községek számára,
a népiskolai oktatást rendező
38-dik törvényezik végrehajtása tárgyában.
Ára 40 kr.

Kolozs megye gyalui egyesbirája által
a községi előjárások részére
kiadott

UTASÍTÁS
a községi bíróságokhoz utasított ügyek tárgyalása és kezelése tárgyában.
Ára 20 krajczár. Postán küldve 25 kr.

INSTRUCIUNE
pentru antistii comunitatiloru, spre pertractarea si manipulara causeriloru judecatoresti, ce se tienu de competenti'a
judecatorieloru satesci;
compusa prin judeci singularin a Geloului, comit. Clusului.
Pretulu 20 cr. v. a.

A magyar sz. korona országainak
postai, távirdai, vasuti és
gőzhajózási térképe.
A legújabb felmérések és egyéb hivatalos források nyomán tervezte és rajzolta
SZALAY LÁSZLÓ. 4 Színezett lap ára 6 frt.

TELYES
Magyar-Román Szótár.
Irta Baritiu György.
Ára fűzve 3 frt 20 kr. Kötve 3 frt 70.